

LITWA (Republika Litewska)

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

powierzchnia:	65 300 km ²	
ludność:	2,806 mln (stan na 1.01.2022)	
głowa państwa (prezydent)	Gitanas Nauseda, od lipca 2019	
premier	Ingrida Šimonytė	od 7 grudnia 2020
minister gospodarki i innowacji	Aušrinė Armonaitė	od 7 grudnia 2020
minister energetyki	Dainius Kreivys	od 7 grudnia 2020
minister spraw zagranicznych	Gabrielius Landsbergis	od 7 grudnia 2020
ambasador Republiki Litewskiej w Polsce	Eduardas Borisovas	od grudnia 2018
ambasador RP na Litwie	Urszula Doroszevska	od sierpnia 2017
najbliższe wybory parlamentarne	październik 2024	

Sytuacja gospodarcza Litwy

Od 1 stycznia 2015 r. prawnym środkiem płatniczym na Litwie jest euro.

W 2020 r. dochód na mieszkańca liczony wg parytetu siły nabywczej stanowił 87 % średniej wartości dla UE 27.

Struktura PKB (2021 r. wg. World Bank, World Development Indicators): rolnictwo: 3,3%, przemysł: 25,55%, przetwórstwo przemysłowe 16,42%, usługi: 60,26%.

Litwa jest sklasyfikowana na 39 pozycji pod względem globalnej konkurencyjności w rankingu Światowego Forum Ekonomicznego WEF *Global Competitiveness Report 2019*. W rankingu Banku Światowego krajów, w których najłatwiej prowadzić działalność gospodarczą *Doing Business 2020* Litwa uplasowała się na wysokiej 11 pozycji. Najlepiej kraj został oceniony w kontekście rejestracji majątku – Litwa znalazła się na czwartym miejscu. Pod względem realizacji umów Litwa zajęła 7 miejsce. Wysoką dziesiątą pozycję zajmuje w wydawaniu pozwoleń budowlanych. Pod kątem płacenia podatków oraz ochrony inwestorów mniejszościowych kraj zachowuje stabilne pozycje (odpowiednio 19 i 18 miejsce).

Rating kredytowy Litwy jest na poziomie inwestycyjnym, w granicach wartości średnich, z perspektywą stabilną. Oceny: Moody's (A3), Standard&Poor's (A-), Fitch (A-).

Podstawowe wskaźniki dot. finansów państwa są stabilne: handel zagraniczny pozostaje zbilansowany, budżet finansów publicznych kolejny raz notuje nadwyżkę, koszt zadłużania się państwa pozostaje rekordowo niski, zobowiązania finansowe mieszkańców i przedsiębiorstw nie są duże, a wartość oszczędności jest rekordowo duża.

W przeglądzie gospodarki Litwy OECD z października 2022 r. odnotowano, że Litwa jest w znacznym stopniu dotknięta skutkami wojny w Ukrainie. Przewiduje się, że wzrost PKB w tym kraju wyniesie 1,6% w 2022 r. i 1,3% w 2023 r. Relatywnie niskie tempo wzrostu gospodarczego wiąże się ze spadkiem eksportu i niepewnością co do dostaw energii. Gwałtowny wzrost cen ropy i gazu, a w mniejszym stopniu żywności i mieszkań, spowodował, że we wrześniu 2022 r. inflacja liczona rok do roku przekroczyła 22%, co jest drugim najwyższym poziomem w strefie euro.

Litwa jest członkiem UE od 1.05.2004 r., WTO od 31.01.2001 r. i OECD od 5 lipca 2018 r.

Wybrane wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023*
PKB (w mld EUR)	38,9	42,3	45,5	48,6	49,5	55,4	-	-
PKB na 1 mieszkańca (w tys. EUR)	13,56	14,94	16,25	17,49	17,71	19,76	-	-
PKB (wzrost w %)	2,5	4,3	4,0	4,6	--0,1	6,0	2,5	0,5
Deficyt/nadwyżka budżetowa (% PKB)	0,3	0,4	0,5	0,5	-7,3	-1,0	-1,9	-4,4
Dług publiczny (% PKB)	39,7	39,1	33,7	35,9	46,6	43,7	38,0	41,0
Inflacja (HICP roczna zmiana w %)	0,7	3,7	2,5	2,2	1,1	4,6	18,9	9,1
Bezrobocie (w %)	7,9	7,1	6,2	6,3	8,5	7,1	6,0	7,1
Eksport towarów (w mld EUR)	19,47	22,76	24,55	25,95	25,53	31,66	-	-
Import towarów (w mld EUR)	21,36	24,82	27,33	28,30	25,94	34,53	-	-
Bilans handlowy (towary i usługi w mld EUR)	0,28	0,98	0,83	2,57	4,60	2,33	-	-
Bezp. inwestycje zagr. na Litwie (w mld EUR)	15,22	16,31	17,00	20,69	23,94	25,94**	-	-
Inwestycje bezp. Litwy za granicą (w mld EUR)	3,36	3,45	4,22	6,30	8,63	9,56**	-	-

Źródła: Eurostat, * European Economic Forecast Autumn 2022, ** Bank of Lithuania

W 2021 r. głównymi grupami towarowymi w litewskim eksporcie były: produkty mineralne (10,2%), meble i wyposażenie wnętrz (8,2%), maszyny i urządzenia mechaniczne (7,1%), maszyny i urządzenia elektryczne (6,5%), tworzywa sztuczne (6,1%), pojazdy nieszynowe i części do nich (5,4%), drewno i produkty drewniane, węgiel drzewny (4,3%), produkty chemiczne (4,2%), nawozy sztuczne (3,4%).

W 2021 r. głównymi grupami towarowymi w litewskim imporcie były produkty mineralne (16,8%), maszyny i urządzenia mechaniczne (9,9%), pojazdy i części do nich (8,9%), maszyny i urządzenia elektryczne (8%) tworzywa sztuczne (5,4%), wyroby farmaceutyczne (3,6%).

W 2021 r. Litwa eksportowała głównie do Rosji (10,8%), na Łotwę (9,4%), Niemiec (8,2%), **Polski (7,9%)**, USA (6,3%), Niemiec (5,1%), Estonii (4,9%), Szwecji (4,4%), UK (3,9%) (źródło: Trade Map).

Największymi partnerami w litewskim imporcie w 2021 r. były: Niemcy (12,7%), Rosja (12,1%), **Polska (12,1%)**, Łotwa (7,7%), Niemiec (5,2%), Włochy (4,5%), Chiny (4,2%), Szwecja (3,8%) (źródło: Trade Map).

W 2022 r. na skutek konfliktu Litwy z Chinami obroty Litwy z tym krajem praktycznie ustały na skutek jednostronnych sankcji Chin. Konflikt jest spowodowany otwarciem w Wilnie w 2021 r. biura przedstawicielskiego Tajwanu, w którego nazwie znalazło się słowo „Tajwan”, czego nie akceptują Chiny. Również tranzyt chińskich towarów przez Litwę został wstrzymany.

Polityka gospodarcza

Jako cele polityki gospodarczej przyjęto zwiększenie zatrudnienia i podniesienie poziomu zamożności społeczeństwa. Wśród priorytetów ważne miejsce zajmuje również problematyka bezpieczeństwa energetycznego, w tym działania na rzecz połączenia systemów elektroenergetycznych oraz systemów przesyłu gazu Polski i Litwy.

Litwa prowadzi aktywną politykę przyciągania inwestycji. Na terenie kraju funkcjonuje 7 specjalnych stref ekonomicznych oferujących inwestorom gotową infrastrukturę i warunki prawne prowadzenia działalności, ulgi podatkowe (0% CIT przez pierwsze 6 lat działalności i 7,5% na kolejne 10 lat, zwolnienie z podatku od nieruchomości oraz wolna od opodatkowania dywidenda). Spółki prowadzące działalność badawczo-rozwojową na Litwie mają trzykrotnie zmniejszony podatek dochodowy.

Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Polsko-litewskie stosunki gospodarcze regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej na podstawie podpisanego 16 kwietnia 2003 r. w Atenach i obowiązującego od 1 maja 2004 roku Traktatu dotyczącego przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej. Ponadto obowiązują umowy międzynarodowe, które nie są w kolizji z Traktatem, pozostałe zaś zostały wypowiedziane. Wśród obowiązujących najważniejsze, to:

- Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji z 28 września 1992 r., weszła w życie 6 sierpnia 1993 r. (w dniu 7 czerwca 2018 r. przyjęta została ustawa o wypowiedzeniu Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 28 września 1992 r.). Umowa wygaśnie w 2023 r.
- Umowa w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku z 20 stycznia 1994 r. obowiązująca od 19 lipca 1994 r.

Szczególne znaczenie dla stosunków polsko-litewskich ma Traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy ratyfikowany równocześnie przez obie strony 13 września 1994 r. Problemy gospodarcze są dyskutowane na forum powołanej w roku 1997 przez Zgromadzenie Sejmu RP i Sejmu RL Komisji Współpracy Gospodarczej. Ostatnie posiedzenie miało miejsce we wrześniu 2012 r. w Wilnie.

Wymiana towarowa z Polską

(dane w mln EUR)

	2017	2018	2019	Dynamika 2018 =100	2020	Dynamika 2019 =100	2021	Dynamika 2020=100	I-X 2022	Dynamika I-X 2021=100
Eksport	2 965,8	3 360,2	3 627,2	107,9	3 602,9	99,3	4 767,5	132,3	5 000,4	129,2
Import	1 626,2	1 874,7	1 950,1	104,0	1 509,1	77,4	1 987,7	131,7	3 260,5	196,8
Obroty	4 592,1	5 234,9	5 577,4	106,5	5 112,1	91,7	6 755,1	132,1	8 260,9	149,5
Saldo	1 326,8	1 485,5	1 677,1	x	2 093,8	x	2 779,9		1 739,9	

Źródło: GUS

W eksporcie polskim Litwa wg danych za 2021 r. zajmuje 13 pozycję w UE i 17 w świecie (udział 1,7%). W imporcie Polski zajmuje 15 pozycję w UE i 29 w świecie (udział 0,7%). Polska natomiast należy do najważniejszych partnerów handlowych Litwy. W 2021 r. jest drugim największym dostawcą na Litwę, z udziałem w imporcie Litwy wynoszącym 12,1% i czwartym rynkiem eksportowym Litwy, z udziałem 7,9%. Litwa należy do grupy krajów, z którymi Polska ma znaczącą nadwyżkę handlową.

W strukturze towarowej polskiego eksportu na Litwę w 2021 r. dominowały wyroby przemysłu elektromaszynowego – ok. 20,6%, produkty chemiczne – ok. 18,3% (w tym tworzywa sztuczne ok. 9%), artykuły rolno-spożywcze – ok. 15% oraz wyroby przemysłu metalurgicznego – ok. 12,3%.

Z Litwy Polska importowała w 2021 r. głównie produkty przemysłu chemicznego – ok. 26,8%, produkty mineralne (w tym paliwa i oleje) – udział ok. 20,3% oraz artykuły rolno-spożywcze – ok. 19,5% i wyroby przemysłu elektromaszynowego – ok. 10,6%.

Największa nadwyżka handlowa dla Polski występuje w obrotach wyrobami przemysłu elektromaszynowego, wyrobami metalurgicznymi, wyrobami przemysłu chemicznego oraz artykułami rolno-spożywczymi.

Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Według statystyk litewskich **pod koniec 2021 r. wysokość polskich inwestycji na Litwie wyniosła 1 212,8 mln EUR (4,6% inwestycji zagranicznych na Litwie ogółem)**. Polska jest 6 największym inwestorem. Według danych NBP na koniec 2021 r. inwestycje polskie na Litwie wyniosły 1 280,7 mln EUR i stanowią ok. 5,4% polskiego kapitału zainwestowanego za granicą (7 pozycja wśród kierunków inwestowania polskiego kapitału).

Główne obszary działalności to: przetwórstwo ropy naftowej, produkcja wyrobów ze szkła, gumy i plastiku, ubezpieczenia, pośrednictwo finansowe, handel, transport, przemysł spożywczy. W 2006 roku sfinalizowano jedną z największych transakcji zagranicznych polskiej firmy: zakup przez PKN Orlen litewskiej rafinerii w Możejkach, za które koncern zapłacił ok. 2,34 mld USD.

W 2016 r. został zawarty kontrakt na budowę elektrociepłowni i spalarni odpadów dla Wilna przez spółkę UAB Ignitis, której większościowy pakiet należy do skarbu państwa Republiki Litewskiej, z polsko-niemieckim konsorcjum Budimex-Steinmüller. Planowano zakończenie budowy w 2020 r., jednak na skutek pandemii termin oddania do eksploatacji przesunięto na 2021 r. Trwa spór z podwykonawcą części inwestycji, spółką Rafako, która opuściła plac budowy nie uzyskawszy zapłaty.

Według danych Banku Centralnego **Litwy inwestycje przedsiębiorstw litewskich w Polsce na koniec 2021 r. wyniosły 308 mln EUR**, odnotowano znaczny spadek względem III kw. 2019 r., kiedy osiągnęły maksymalną wartość 528,4 mln EUR. Inwestycje w naszym kraju w 2021 r. stanowiły 3,2% ogółu inwestycji litewskich ulokowanych za granicą.

Wg NBP zainwestowany w Polsce kapitał litewski na koniec 2021 r. wyniósł 435,9 mln EUR. Reinwestowane zyski spółek litewskich w 2021 r. wynosiły 42,7 mln EUR.

Według danych GUS pod koniec 2021 r. w Polsce zarejestrowane były 262 spółki z udziałem kapitału litewskiego (148 w 2016), w których kapitał litewskich udziałowców wyniósł 388,2 mln PLN – 0,2% udziałów kapitału zagranicznego ogółem. 63 spółki zatrudniały powyżej 10 osób, a 21 spółek dysponowało kapitałem powyżej 1 mln USD. Spółki z udziałem kapitału litewskiego w roku 2020 zatrudniały w Polsce ok. 14,7 pracowników.

Na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych notowane są 2 firmy litewskie: AB INTER RAO LIETUVA (energetyka wiatrowa, wartość rynkowa akcji w czerwcu 2022 r. ok. 200 mln PLN), AB NOVATURAS

(największy operator turystyczny w krajach bałtyckich, wartość rynkowa akcji w czerwcu 2022 r. ok. 100 mln PLN).

Litewskie firmy aktywnie inwestują w Polsce w sektor energii odnawialnej. Państwowa Ignitis Group zainwestowała w farmy wiatrowe, Sun Investment Group w fotowoltaikę.

Wiosną 2018 r. Maxima Grupė przejął Emperia Holding, właściciela sieci marketów Stokrotka. W ogłoszonej w lipcu br. strategii Maxima zapowiedziała połączenie sieci Stokrotka ze sklepami sieci Aldik, nabytymi w roku 2012. Maxima zamierza dysponować w Polsce 563 placówkami handlowymi.

Litewskie firmy aktywnie inwestują w Polsce w sektor energii odnawialnej. Państwowa Ignitis Group zainwestowała w farmy wiatrowe, Sun Investment Group w fotowoltaikę.

Kontakty na szczeblu ministrów ds. gospodarki

16 września 2022 r. w Wilnie odbyły się polsko-litewskie konsultacje międzyrządowe z udziałem premierów i członków rządów. W rozmowach gospodarczych udział wzięli Minister Rozwoju i Technologii Waldemar Buda.

18 maja 2022 r. odbyło się w Warszawie spotkanie Ministra Rozwoju i Technologii Waldemara Budy z Wiceminister ds. Gospodarki i Innowacji Republiki Litewskiej Eglė Markevičiūtė. Tematem wiodącym spotkania była współpraca polsko-litewska w dziedzinie innowacyjności.

17 września 2020 r. w Wilnie odbyły się polsko-litewskie konsultacje międzyrządowe z udziałem premierów i członków rządów. W rozmowach gospodarczych udział wzięli Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju Jadwiga Emilewicz.

25-26 kwietnia 2018 r. w Wilnie odbyło się Litewsko-Polskie Forum Ekonomiczne. W panelu poświęconym warunkom prowadzenia biznesu na Litwie i w Polsce udział wzięli Podsekretarz Stanu w MPiIT Tadeusz Kościński.

17 listopada 2016 r. miała miejsce w Wilnie kolejna edycja Gali Polish Business Awards z udziałem członków rządu Litwy (m. in. Ministra Energetyki R. Masiulisa, Wiceministrów Gospodarki i Spraw Zagranicznych), pod patronatem Ministerstwa Rozwoju. W wydarzeniu miał wziąć udział Podsekretarz Stanu Witold Słowik, jednak z powodu nagłego zachorowania jego obecność nie doszła do skutku. (Od roku 2012 do 2016, w listopadzie corocznie odbywały się w Wilnie z inicjatywy WPHI imprezy promocyjne pod patronatem Ministra Gospodarki/Ministra Rozwoju – Polish Business Awards, podczas której nagradzane są firmy polskie i litewskie przyczyniające się do rozwoju współpracy dwustronnej. W imprezie brali udział przedstawiciele kierownictwa MG oraz ministrowie oraz wiceministrowie rządu RL i media litewskie. Obecnie Ambasada RP w Wilnie kontynuuje tę tradycję i wydarzenia nadal się odbywają).

14 grudnia 2015 r. Wicepremier Mateusz Morawiecki wziął udział w Wilnie w uroczystości uruchomienia połączeń elektroenergetycznych z Polską i Szwecją. Po uroczystości spotkał się z Premierem Litwy Algirdasem Butkevičiusem. Premierzy zadeklarowali wolę ożywienia relacji polsko-litewskich.

Ponadto odbywały się liczne spotkania na szczeblu Premierów i Prezydentów obydwu krajów, podczas których ważnym tematem były zagadnienia energetyczne.

Potencjalne dziedziny współpracy

Współpraca w dziedzinie energetyki, rozwój inwestycji bezpośrednich, inwestycje infrastrukturalne w tym rozbudowa infrastruktury kolejowej, termoizolacja budynków. Duża chłonność rynku litewskiego na artykuły konsumpcyjne produkowane w Polsce.

Polska placówka ekonomiczno-handlowa na Litwie

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
Wydział Polityczno-ekonomiczny
ul. Šv. Jono 3,
LT-01123 Wilno
<https://www.gov.pl/web/litwa/ambasada>

telefon: +370 5 2194 700
faks: +370 5 2194 747
e-mail: vilnius.embassy@msz.gov.pl

Placówka Litwy w Rzeczypospolitej Polskiej

Ambasada Republiki Litewskiej
Al. Ujazdowskie 14,
00-478 Warszawa,
<http://pl.mfa.lt>

Tel. +48 22 625 33 68,
Fax + 48 (22) 565 29 70
e-mail: amb.pl@urm.lt

Aktualizacja : styczeń 2023 r.

Opracował: Maciej Zieliński